

УДК 338.431: 334.7

ПРАВОВОЙ РЕЖИМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ АГРОБИЗНЕСА В СФЕРЕ РЕАЛИЗАЦИИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ

Анна КОРНИЕНКО

кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры земельного и аграрного права
Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого

Статья посвящена выяснению особенностей правового режима деятельности субъектов агробизнеса в сфере реализации сельскохозяйственной продукции. Констатируется, что в Украине правовой режим деятельности субъектов агробизнеса в сфере реализации сельскохозяйственной продукции не установлен, как на уровне отдельных территорий, так и по кругу субъектов. Предложена классификация субъектов агробизнеса в сфере реализации сельскохозяйственной продукции в зависимости от: 1) цели: субъекты оптовой и розничной торговли сельскохозяйственной продукции; 2) объекта реализации сельскохозяйственной продукции: субъекты реализации растениеводства, животноводства, аквакультуры и др.; 3) вида деятельности: специализированные субъекты реализации сельскохозяйственной продукции и обычные сельскохозяйственные товаропроизводители; 4) сферы реализации: субъекты внутренней торговли и внешней торговли сельскохозяйственной продукцией.

Ключевые слова: агробизнес, субъект хозяйствования, сельскохозяйственная продукция, деятельность, торговля, правовой режим, рынок.

LEGAL MODE OF ACTIVITY OF A SUBJECT OF AGRICULTURE IN THE FIELD OF IMPLEMENTATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS

Anna KORNIYENKO

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of Land and Agricultural Law Department
of Yaroslav Mudryi National Law University

The article is devoted to the identification of the legal status peculiarities of agricultural business entities in the field of agricultural products sales. It has been found that in Ukraine the legal status of agricultural business entities in the field of agricultural products sales has not been established, either at the level of individual territories nor in the range of entities. In the field of agricultural products sales there is provided the agrobusiness entities classification which depends upon: 1) the purpose: entities of wholesale and retail trade in agricultural products; 2) the object of agricultural products sales: entities of the crop, animal, aquaculture products sales, etc.; 3) the type of the activity: specialized agricultural business entities and ordinary agricultural commodity producers; 4) the areas of products sale: subjects of the domestic trade and the external one in agricultural products sales.

Keywords: agribusiness, economic entity, agricultural products, activity, trade, legal regime, market.

REGIMUL JURIDIC AL ACTIVITĂȚILOR SUBIECȚILOR AGROALIMENTARI ÎN DOMENIUL DE IMPLEMENTARE A PRODUSELOR AGRICOLE

Articolul este dedicat elucidării particularităților regimului juridic al activităților subiecților agroalimentari în domeniul produselor agricole. Se precizează că în Ucraina nu se stabilește regimul juridic de activitate al subiecților agroindustriali în domeniul produselor agricole, atât la nivelul teritoriilor individuale, cât și în gama de subiecți. Clasificarea entităților agricole în domeniul produselor agricole este propusă în funcție de: 1) scopul: subiecții comerțului cu ridicata și cu amănuntul de produse agricole; 2) obiecte de vânzare a produselor agricole: subiecte de vânzare de culturi, animale, acvacultură etc.; 3) tip de activitate: subiecte specializate de vânzare a produselor agricole și producători agricoli obișnuiți; 4) Domenii de vânzare: subiecte ale comerțului intern și comerțului exterior cu produse agricole.

Cuvinte-cheie: agroindustrie, entitate economică, produse agricole, activitate, comerț, regim juridic, piață.

Постановка проблеми. Планцюг агробізнесу охоплює всі стадії виробництва – починаючи від виготовлення та закінчуючи реалізацією сільськогосподарської продукції. Ринок сільськогосподарської продукції є елементом інфраструктури аг-

робізнесу, при цьому його роль постійно зростає, оскільки до нього залучаються різні суб'єкти, такі як фермерські господарства, агрохолдинги, сільськогосподарські кооперативи, оптові ринки сільськогосподарської продукції ін. Постачанням сільськогоспо-

дарської продукції споживачам можуть займатися як суб'єкти, що її безпосередньо виробляють, так і посередники. Крім того, суб'єкти агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції відрізняються як за метою діяльності, так і організаційно-

правовою формою. Це потребує окремого дослідження.

Актуальність теми дослідження. Наявність суб'єктів агробізнесу, що беруть участь у правовідносинах з реалізації сільськогосподарської продукції, зумовлює необхідність визначення та систематизації їх особливостей для розробки класифікації правового режиму їх діяльності. Потреба такої систематизації природно пов'язано із становленням агробізнесу, як самостійної правової категорії у межах аграрного права.

Стан дослідження. На рівні юридичної науки до цього питання звертались Т. В. Курман [1], С. І. Марченко [2], І. О. Прогляда [3], Я. О. Самсонова [4] та ін. Незважаючи на здобутки дослідників у цій сфері, тематика правового режиму суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції залишається лише частково розкритою. Викладене зумовлює нагальну потребу комплексного вивчення правового режиму діяльності суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції.

Мета та завдання дослідження. Виявити особливості, з'ясувати суть правового режиму діяльності суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції. Відповідно до мети поставлено такі завдання: визначити зміст правового режиму суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції; здійснити класифікацію суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції.

Виклад основного матеріалу. Правовий режим визначає порядок правового регулювання, який забезпечується через особливе поєднання залучених для його здійснення засобів, способів, методів та типів правового регулювання [5, с. 215]. Це загальний підхід до цього складного правового явища, що, зокрема,

встановлює як тип, спосіб правового регулювання, так і визначає статус суб'єкта, режим його майна відповідних правовідносинах (ст. 133 Господарського кодексу України визначає основу правового режиму майна суб'єктів господарювання [6]). Розмірковуючи про спеціальний правовий режим господарювання, О. Р. Зельдіна підкреслює, що він спрямований на встановлення особливого порядку організації та здійснення господарської діяльності на певній території, у певній галузі економіки, що відрізняється від загального режиму господарської діяльності, передбаченого законодавством [7, с. 5]. На думку Л. Н. Таран, спеціальний правовий режим являє собою особливий порядок правового регулювання певних суспільних відносин, який встановлюється щодо певного кола суб'єктів або сфери їх діяльності, з урахуванням пільг та обмежень, який закладається у співвідношенні приватних та публічних інтересів [8, с. 86]. Аналіз та узагальнення різних поглядів на правовий режим, спеціальний правовий режим господарювання дає підстави для висновку про те, що під правовим режимом діяльності суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції слід розуміти порядок правового регулювання правовідносин організації та здійснення діяльності з реалізації сільськогосподарської продукції, із урахуванням території, циклічності, маркетингового періоду діяльності, виду сільськогосподарської продукції, правового статусу суб'єкта агробізнесу для задоволення приватних і публічних інтересів у сфері споживання сільськогосподарської продукції.

Виходячи з того, що правовий режим, перш за все, залежить від різновиду суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції, та визначивши особливості їх діяльності, зробимо спробу їх класифікувати.

В економічній літературі суб'єкти ринку сільськогосподарської продукції поділяються на такі групи: суб'єкти зберігання та переробки сільськогосподарської продукції (заготівельні підприємства, елеватори, бази та склади зберігання продукції, переробні підприємства); суб'єкти позабіржового ринку (виставки та ярмарки аграрної продукції, магазини роздрібною торгівлі (супермаркети), роздрібні продавці за напрямками спеціалізації та видами продукції); спеціалізовані суб'єкти продажу сільськогосподарської продукції (аукціони, біржі, агроторгові доми, оптові ярмарки); суб'єкти виробництва сільськогосподарської продукції; споживачі сільськогосподарської продукції [9, с. 22]. С. І. Марченко аргументовано стверджує, що суб'єктами товарного сільськогосподарського виробництва є сільськогосподарські товаровиробники [2, с. 8]. Наведений підхід, вочевидь, є широким, бо охоплює всіх суб'єктів правовідносин у сфері агробізнесу. На нашу думку, доцільно виокремлювати суб'єктів з точки зору функціонування ланцюга агробізнесу, зокрема, у галузі реалізації сільськогосподарської продукції. Законом України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції» передбачено здійснення оптової та роздрібною торгівлі сільськогосподарською продукцією [10]. Залежно від цього суб'єкти агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції поділяються на дві групи: суб'єкти оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією та суб'єкти роздрібною торгівлі сільськогосподарською продукцією. І. О. Прогляда справедливо виокремлює такі форми оптової торгівлі на аграрному ринку: оптові ринки сільськогосподарської продукції, виставки і ярмарки, аграрні біржі, агроторгові доми, аукціони живої худоби і птиці [3, с. 9]. Отже, суб'єкти агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції

лізації сільськогосподарської продукції можуть бути як виробниками сільськогосподарської продукції, що пропонують власний продукт на споживчому ринку, так і виступати посередниками між виробником та споживачем сільськогосподарської продукції. Останні суб'єкти є учасниками аграрних правовідносин, незважаючи на те, що безпосередньо не беруть участь у виробництві аграрної продукції [11, с. 115]. Безумовно, слід окремо, визначити суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції, що здійснюють реалізацію продукції на внутрішньому та зовнішньому ринку. При цьому доведення продукції від виробника до споживача може опосередковуватись одним прямим договором (проста структура договірних зв'язків) або декількома такими договорами (складна структура договірних зв'язків) [4, с. 81].

Узагальнюючи наведене, пропонуємо таку класифікацію суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції залежно від: 1) мети: суб'єкти оптової та роздрібною торгівлі сільськогосподарської продукції; 2) об'єкта реалізації сільськогосподарської продукції: суб'єкти реалізації рослинництва, тваринництва, аквакультури та ін.; 3) виду діяльності: спеціалізовані суб'єкти реалізації сільськогосподарської продукції та звичайні сільськогосподарські товаровиробники; 4) сфери реалізації: суб'єкти внутрішньої торгівлі та зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією. Залежно від класифікаційних ознак визначається і правовий режим діяльності суб'єктів, тож, зважаючи на це, звернемось до його характеристики.

Правовий режим діяльності суб'єктів оптової та роздрібною торгівлі сільськогосподарської продукції визначається з урахуванням обсягу продажу та на-

явності кінцевого споживача (особа, яка придбаває, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника [12]). Суб'єкти роздрібною торгівлі сільськогосподарської продукції здійснюють продаж сільськогосподарської продукції населенню через роздрібну торгову мережу у формі формального та неформального (продаж громадянами, які офіційно не зареєстровані відповідно до закону як підприємці та здійснюють торгівлю споживчими товарами у непристосованих для цього місцях [13]) роздрібною ринку. Суб'єктами роздрібною ринку сільськогосподарської продукції можуть бути: сільськогосподарські товаровиробники (сільськогосподарські кооперативи, господарські товариства та ін.), фермерські господарства, особисті селянські господарства, окремі громадяни. Вони можуть здійснювати організовану та неорганізовану (одноразову, стихійну) реалізацію сільськогосподарської продукції.

Суб'єкти оптової торгівлі сільськогосподарської продукції мають на меті здійснити продаж продукції, без урахування статусу контрагента – чи це кінцевий споживач або інший посередник ринку сільськогосподарської продукції. В Указі Президента України «Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку» визначено наступні суб'єкти оптової торгівлі сільськогосподарської продукції: торгові дома, оптово-роздрібні магазини фірмовою торгівлі підприємств, оптові продовольчі ринки, постійно діючі ярмарки-виставки, аукціони, товарні біржі [14]. Послуги з укладання договорів щодо сільськогосподарської продукції надаються аграрними біржами, оптовими ринками сільськогосподарської продукції.

Варто підкреслити, що українські товарні біржі можна віднести до бірж закритого типу, що робить їх недоступними багатьом дрібним товаровиробникам (фермерським господарствам, невеликим підприємствам з переробки сільськогосподарської продукції, виробництва товарів масового споживання тощо) [15, с. 130]. Тенденція до звуження суб'єктів щодо утворення оптових ринків сільськогосподарської продукції визначено й у Порядку набуття юридичною особою статусу оптового ринку сільськогосподарської продукції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2010 р. № 141, оскільки статус оптового ринку сільськогосподарської продукції надається юридичній особі на конкурсній основі [16]. З цього приводу варто підтримати думку О. Батигіної, що законодавець встановлює можливість обмеження кількості оптових ринків сільськогосподарської продукції не на засадах конкуренції, оскільки дозвіл про надання або вмотивовану відмову у наданні юридичній особі статусу оптового ринку сільськогосподарської продукції надає центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики [17, с. 163]. Наведене вказує, що встановлення законодавцем правил організації та здійснення діяльності суб'єктів реалізації сільськогосподарської продукції створює умови для виникнення спеціального правового режиму діяльності цих суб'єктів.

Поділ суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції залежно від сфери реалізації на суб'єкти внутрішньої та зовнішньої торгівлі цієї продукції врегульовано спеціалізованими нормативними актами. Так, Законом України «Про зерно та ринок зерна в Україні» визначено забезпечення експорту та імпорту зерна, що здійснюється державним агентом із забезпечення експорту

та імпорту зерна [18]. Експорт, імпорт продукції передбачено і Законом України «Про молоко та молочні продукти» [19]. Зовнішньоекономічні операції підлягають, зокрема, ліцензуванню щодо експорту товарів, що запроваджується в Україні в разі: значного порушення рівноваги щодо певних товарів на внутрішньому ринку, що мають вагоме значення для життєдіяльності в Україні, особливо сільськогосподарської продукції, продуктів рибальства, продукції харчової промисловості (ст. 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність») [20]. Отже, суб'єкти агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції мають різний правовий режим, який залежить від сфери реалізації продукції.

Як справедливо зазначає Т. В. Курман, здійснення реалізації сільськогосподарської продукції на зовнішньому ринку може стати як базисом успішного бізнесу, так і формування антикризових економічних державних програм. З урахуванням того, що за сучасних соціально-економічних умов для успішного функціонування цієї галузі необхідна державна підтримка аграрних товаровиробників [1, с. 97]. Вбачається, що передумовою ефективною реалізації сільськогосподарської продукції як на внутрішньому так і зовнішньому ринку є встановлення спеціального правового режиму. Його відсутність призводить до таких негативних ситуацій, що виникли, наприклад, навколо ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України», яка у 2013–2014 р. продавала зерно сумнівним офшорним компаніям, а ті з нею не розраховувалися. При цьому завантажені кораблі доправляли товар імпортерам, покупці розраховувалися з офшорами, але жоден долар не рахунки ДПЗКУ не надходив [21]. Підсумовуючи, слід наголосити, що для успішної реалізації сільськогосподарської продукції суб'єктами

агробізнесу необхідно розробити спеціальний правовий режим для сільськогосподарських товаровиробників з метою нарощування експортного потенціалу, забезпечення балансу імпорту та експорту, відкриття нових ринків збуту сільськогосподарської продукції.

На підставі проведеного дослідження можна визначити, що правовий режим діяльності суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції – це порядок правового регулювання правовідносин організації та здійснення діяльності з реалізації сільськогосподарської продукції, з урахуванням території, циклічності, маркетингового періоду діяльності, виду сільськогосподарської продукції, правового статусу суб'єкта агробізнесу для задоволення приватних і публічних інтересів у сфері споживання сільськогосподарської продукції.

В Україні правовий режим діяльності суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції як на рівні окремих територій, так і за колом суб'єктів не визначений. Такий стан правового регулювання може мати негативні наслідки для подальшого розвитку експортно-імпортних операцій щодо реалізації сільськогосподарської продукції. Запропоновано класифікацію суб'єктів агробізнесу у сфері реалізації сільськогосподарської продукції залежно від: 1) мети: суб'єкти оптової та роздрібною торгівлі сільськогосподарської продукції; 2) об'єкта реалізації сільськогосподарської продукції: суб'єкти реалізації рослинництва, тваринництва, аквакультури та ін.; 3) виду діяльності: спеціалізовані суб'єкти реалізації сільськогосподарської продукції та звичайні сільськогосподарські товаровиробники; 4) сфери реалізації: суб'єкти внутрішньої торгівлі та зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією.

Список використаних джерел

1. Курман Т. В. До питання про правове регулювання державної підтримки аграрних товаровиробників. *Проблеми законності*. 2008. Вип. 97. С. 97–101.
2. Марченко С. І. Організаційно-правові питання товарного сільськогосподарського виробництва в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ: Нац. юрид. ун-т ім. Т. Шевченка. 2008. 17 с.
3. Прогляда І. О. Правові засади діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2014. 20 с.
4. Самсонова Я. О. Правові засади виробництва й реалізації виноградної продукції в Україні: монографія. Харків: С.А.М., 2012. 176 с.
5. Загальна теорія держави і права: підруч. для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закл. / М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова та ін.; за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2002. 432 с.
6. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
7. Зельдіна О. Р. Теоретичні аспекти спеціального режиму господарювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.04. Донецьк: НАН України; Ін-т екон.-прав. дослідж. 2007. 35 с.
8. Таран Л. В. Специальный правовой режим предпринимательской деятельности в свободных экономических зонах Украины (комплексное исследование). Харьков: Изд.СПД ФО-П Вапнярчук Н. М., 2004. 256 с.
9. Дудар Т. Г., Дудар В. Т. Формування ринку конкурентоспроможної агропродовольчої продукції: теорія, методика, перспективи: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2009. 246 с.
10. Про оптові ринки сільськогосподарської продукції: Закон України від 25 червня 2009 р. № 1561-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1561-17>.
11. Аграрне право: підручник / В. М. Корнієнко, Г. С. Корнієнко, І. М. Кульчій та ін.; за заг. ред. професора А. М. Ставківи. Харків: Право, 2018. 416 с.
12. Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування телевізорів: постанова Кабінету Міністрів України від 24 трав. 2017 р. № 359. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/359-2017-%D0%BF>.
13. Методика визначення обсягів продажу споживчих товарів належно за усіма каналами реалізації та обороту роздрібною торгівлю: наказ Держкомстату від

14 січ. 2005р. № 15. URL: https://ukrstat.org/uk/metod_polog/metod_doc/2006/481/metod.htm.

14. Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку: Указ Президента України від 6 черв. 2000 р. № 767/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/767/2000>

15. Благоразумова О., Спашенко Г. Порівняльна характеристика суб'єктів підприємництва у сфері організації торговельних процесів. *Торгівля і ринок України: темат. зб. наук. пр.* 2013. № 36. С. 127–139.

16. Про затвердження Порядку набуття юридичною особою статусу оптового ринку сільськогосподарської продукції: постанова Кабінету Міністрів України від 11 лют. 2010 р. № 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-2010-%D0%BF#Text>.

17. Багигіна О. Особливості правового регулювання оптових ринків сільськогосподарської продукції в Україні. *Вісник Національної академії правових наук України.* 2012. № 3. С. 159–167.

18. Про зерно та ринок зерна в Україні: Закон України від 4 лип. 2002 р. № 37-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-15>.

19. Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24 черв. 2004 р. № 1870-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1870-15>.

20. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

21. Ляхович О. Торгівля через офшорні зони: раціональна необхідність чи перепона для розвитку України? URL: <https://commons.com.ua/ru/torgivlya-cherez-ofshorni-zoni-ratsionalna-neobhidnist-chi-perepona-dlya-rozvitku-ukrayini/>.

ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРЕ
 Анна Сергеевна КОРНИЕНКО,
 кандидат юридических наук,
 доцент, доцент кафедры
 земельного и аграрного права
 Национального юридического
 университета имени Ярослава
 Мудрого;

**INFORMATION ABOUT THE
 AUTHOR**
 Anna Sergeyevna
 KORNIYENKO, Candidate
 of Legal Sciences, Associate
 Professor of Land and Agricultural
 Law Department of Yaroslav
 Mudryi National Law University;
 gannakor@ukr.net

УДК 340 – 33

МОШЕННИЧЕСТВО С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ БАНКОМАТОВ И БАНКОВСКИХ ПЛАТЕЖНЫХ КАРТОЧЕК

Юлия КУЗЬМЕНКО

доктор педагогических наук, доцент,
 профессор кафедры административного права и административного
 процесса Херсонского факультета Одесского государственного уни-
 верситета внутренних дел

Статья посвящена вопросу противодействия преступным манипуляциям с банкоматами и банковскими платежными карточками, поскольку данный вид мошенничества в банковской сфере влечет за собой крайне негативные последствия в виде торможения распространение безналичной формы оплаты, которая является залогом развития глобальной финансовой системы. Описаны характеристики самых распространенных видов мошеннических схем, таких как «траппинг», «скимминг», «шимминг», «фантом», «шаттер», «трешинг», «фарминг», «фишинг». Представлены основные меры безопасности клиентам банков, которые должны соблюдаться в целях сохранения своих счетов от незаконного завладения или хищения денежных средств.

Ключевые слова: мошенничество, банковская платежная карта, банкомат, преступные схемы, меры безопасности.

FRAUD WITH USING OF ATMs AND BANK PAYMENT CARDS

Yuliya KUZMENKO

PhD., Assistant Professor, Professor,
 of Kherson Faculty of Odesa State University of Internal Affairs

The article is devoted to the issue of combating criminal manipulation of ATMs and bank payment cards, as this type of fraud in the banking sector has extremely negative consequences in the form of braking the spread of cashless form of payment, which is the key to the development of the global financial system. There are described the characteristics of the most common types of fraudulent schemes, such as “trapping”, “skimming”, “shimming”, “phantom”, “shutter”, “trashing”, “farming”, “phishing”. Also, there are presented the basic security measures to bank customers, which must be followed in order to preserve their accounts from illegal seizure or theft of funds.

Keywords: fraud, bank payment card, ATM, criminal schemes, security measure.

FRĂUDĂ CU UTILIZAREA ATM-urilor ȘI CARDURILOR BANCARE

Articolul este dedicat problemei combaterii manipulărilor penale cu bancomatele și cardurile de plată bancare, deoarece acest tip de fraudă în sectorul bancar atrage consecințe extrem de negative sub forma inhibării răspândirii plăților fără numerar, care este cheia dezvoltării sistemului financiar global. Sunt descrise caracteristicile celor mai obișnuite tipuri de scheme frauduloase, cum ar fi „captarea”, „zgârietura”, „creșterea”, „fantomă”, „obturatorul”, „curățarea”, „agricultura”, „phishingul”. Măsurile de securitate de bază sunt prezentate clienților băncilor, care trebuie să le respecte pentru a-și păstra conturile de confiscarea ilegală sau furtul de fonduri.

Cuvinte-cheie: fraudă, card bancar de plată, bancomat, scheme criminale, măsuri de securitate.